

DOKUMENT O NABAVNI POLITIKI

KNJIŽNICA IVANA TAVČARJA ŠKOFJA LOKA

KNJIŽNICA
IVANA TAVČARJA
ŠKOFJALOKA

Knjižnica Ivana Tavčarja Škofja Loka

Šolska ulica 6

4220 Škofja Loka

T 04 51 12 500

<http://www.knjiznica-skofjaloka.si>

Škofja Loka, posodobljeno maj, 2026

KAZALO VSEBINE

1.	UVOD	3
1.1	Namen dokumenta	3
1.2	Poslanstvo knjižnice	3
1.3	Zakonske podlage in drugi dokumenti	3
2.	IZHODIŠČA	4
2.1	Lokalna skupnost	4
2.2	Delovanje knjižnice	4
2.3	Obseg zbirke	5
2.4	Področje osrednje knjižnice	5
2.5	Področje krajevnih knjižnic	6
3.	BISTVO IZBORA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA	6
3.1	Raznolikost zbirke	6
3.2	Kriteriji izbora	7
4.	KNJIŽNIČNA ZBIRKA	7
4.1	Knjižnična zbirka za odrasle	7
4.1.1	Leposlovje	8
4.1.2	Strokovno in poljudno gradivo	8
4.2	Zbirka oddelka za otroke in mladino	8
4.3	E-viri	8
4.4	Zvočni in video posnetki na CD-jih in DVD-jih	9
4.5	Zemljevidi in ostalo kartografsko gradivo	9
4.6	Gradivo v tujih jezikih	10
4.7	Serijske publikacije	10
4.8	Domoznanska zbirka	10
4.9	Priročna zbirka	11
5.	UPRAVLJANJE ZBIRKE	11
5.1	Vrednotenje zbirke	11
5.2	Odpis gradiva	11
5.3	Darovi	11
5.4	Zamenjava in vezava gradiva	12
5.5	Odgovornost za izbor gradiva	12
5.6	Pregledovanje dokumenta o nabavni politiki	12

1. UVOD

1.1 Namen dokumenta

Dokument je namenjen financerjem, založnikom, širši javnosti, predvsem pa našim uporabnikom. V dokumentu je zapisano, kakšno gradivo kupujemo in katere kriterije upoštevamo pri izboru gradiva. V dokumentu so konkretna navodila za dopolnjevanje in oblikovanje knjižnične zbirke z nakupom in darovi. Zaposlenim predstavlja vodilo za premišljeno, strokovno utemeljeno in finančno učinkovito nabavo. Dokument je izhodišče za načrtovanje letnega nakupa gradiva in je javno dostopen. Ministrstvo za kulturo RS kot delni financer nakupa knjižničnega gradiva, pričakuje jasno opredeljeno nabavno politiko.

Realizacija letnega nakupa in doseganje standardov pa je odvisno od količine sredstev, ki jih bodo knjižnici zagotovile občine ustanoviteljice in Ministrstvo za kulturo.

1.2 Poslanstvo knjižnice

Splošna Knjižnica Ivana Tavčarja Škofja Loka želi na svojem območju delovanja vse prebivalce informirati, zadovoljiti njihove potrebe po izobraževanju, raziskovanju, kulturi, razvedrilu in razvijanju pismenosti. Za doseg tega namena mora zagotavljati raznovrstno gradivo v različnih oblikah. Slediti mora razvoju novih oblik gradiva in novih načinov dostopa do informacij. Svoje uporabnike seznanja z dosežki preteklega in sedanjega ustvarjanja in tako spodbuja nova raziskovanja. Pri uporabnikih razvija in utrjuje bralno kulturo, sodeluje pri informacijskem opismenjevanju in gradi domoznansko zbirko. Knjižnica omogoča dostop do informacij in se vključuje v proces vseživljenjskega učenja. Zaradi teh razlogov je knjižnica zelo pomembna za delovanje svoje okolice in njenih prebivalcev.

1.3 Zakonske podlage in drugi dokumenti

Knjižnično zbirko oblikujemo v skladu z zakonskimi in strokovnimi priporočili:

- Zakon o knjižničarstvu (ZKnj-1), Uradni list RS, št. 87/2001, 92/2015,
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK), Uradni list RS, št. 96/2002, 111/2013,
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnic, Uradni list RS, št. 29/2003,
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe, Uradni list RS, št. 28/2023,
- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Knjižnica Ivana Tavčarja Škofja Loka, Uradni list RS, št. 76/2013,
- Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice 2018–2028, Ministrstvo za kulturo RS, Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, 2018,
- Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027, Združenje splošnih knjižnic, 2022
- Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2014–2031, Uradni list RS, št. 61/2024,
- Navodilo za izločanje in odpis knjižničnega gradiva, NUK, 2024

- IFLA/UNESCO Manifest o splošnih knjižnicah 2022,
- interni knjižnični pravilniki na osnovi navedene zakonodaje.

2. IZHODIŠČA

2.1 Lokalna skupnost

Proučevanje lokalne skupnosti je osnova za izbor knjižničnega gradiva. Dobro poznavanje lokalne skupnosti omogoča knjižnici, da bo bolje služila svojim uporabnikom. Pri tem je zelo pomemben razvoj knjižnične zbirke, ki mora odražati spreminjanje interesov njenih uporabnikov. Knjižnica Ivana Tavčarja Škofja Loka je splošna knjižnica, ki izvaja knjižnično dejavnost za 42.914 prebivalcev na območju Občin Škofja Loka, Gorenja vas–Poljane, Železniki in Žiri (podatki stat.si na dan 1. 1. 2025). Posamezniki v okviru teh občin imajo različno ekonomsko, etično, izobrazbeno in versko ozadje. Večina prebivalcev živi v večjih krajih. Knjižnica pa pokriva tudi podeželje, kjer imajo prebivalci drugačne potrebe kot tisti v mestih. Razlike v interesu in starosti uporabnikov želi knjižnica upoštevati v največji meri, srečuje pa se s finančnimi omejitvami.

občina	prebivalcev skupaj	do 15. let	do 15 let %	65+	65+ %
Škofja Loka	23.236	3.810	16,40 %	4.941	21,26 %
Gor.vas - Poljane	7.836	1.517	19,36 %	1.352	17,25 %
Železniki	6.794	1.113	16,38 %	1.350	19,87 %
Žiri	5.048	824	16,32 %	1.030	20,40 %
SKUPAJ	42.914	7.511	17,12 %	8.673	19,70 %

Velik poudarek daje knjižnica otrokom in mladostnikom, saj se njihova bralna kultura šele razvija. Pomembno je tudi njihovo izobraževanje, saj bodo le dobro informirani in izobraženi posamezniki prispevali svoj delež k razvoju lokalne skupnosti. Delež mladega prebivalstva do 15 let znaša v naših občinah 17,12 %, kar je višje od slovenskega povprečja, ki znaša 14,51 %. Predšolski in šolski otroci predstavljajo več kot 66 % vseh članov knjižnice. To dejstvo upoštevamo pri nakupu gradiva in ostalih dejavnostih, ki jih izvajamo. Narašča tudi število starejših prebivalcev nad 65 let. Tej starostni skupini želimo omogočiti kvalitetno preživljanje prostega časa ob branju leposlovja in poljudnega strokovnega gradiva, kjer lahko utrjujejo svoje znanje in hkrati pridobivajo nova znanja. Ta skupina je tudi manj mobilna in večinoma obiskujejo knjižnico v svojem domačem okolju.

2.2 Delovanje knjižnice

V knjižnici je zaposlenih (stanje 31. 12. 2025) 19,75 EPZ strokovnih delavcev, 2 EPZ v administraciji ter 1 čistilka. Za nekatera dela (računovodstvo, vzdrževanje računalniškega sistema, čiščenje enot) ima knjižnica tudi zunanje izvajalce. Za pomoč pri manipulativnem delu ima knjižnica občasno zaposlene tudi delavce preko programa javnih del.

Knjižnica deluje na osmih (8) lokacijah:

Škofja Loka; oddelka za odrasle;	(6 dni – 57 ur/teden)
oddelek za otroke in mladino;	(6 dni – 47 ur /teden)
Trata	(4 dni – 20 ur/teden)
Poljane - trenutno zaprto (maj 2026)	(4 dni – 20 ur/teden)
Gorenja vas	(3 dni – 20 ur/teden)
Sovodenj	(1 dan – 4 ure/teden)
Železniki	(4 dni – 20 ur/teden)
Žiri	(4 dni – 20 ur/teden).

2.3 Obseg zbirke

Glede na 8. čl. Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Uradni list RS, št. 28/2023) in Strokovna priporočila in standarde za splošne knjižnice 2018-2028, mora knjižnica v svojih enotah ob upoštevanju števila prebivalcev (stanje 1. 1. 2025) zagotavljati naslednje število gradiva:

enota	št. enot gradiva	št. preb./krajevna knjižnica
Škofja Loka*	92.760	23.236
Trata	18.000	4.500
Gorenja vas**	19.588	7.836
Poljane	11.600	2.900
Sovodenj	upoštevano pri GV	600
Železniki	27.084	6.794
Žiri	20.028	5.048
SKUPAJ	171.060	42.914

Navedene številke o gradivu vključujejo vse vrste gradiva razen serijskih publikacij.

*Škofja Loka – upoštevan izračun iz: Priporočila in standardi, 2018 – vsi prebivalci občine.

**Gorenja vas - upoštevan izračun iz: Pravilnik o minimalnih pogojih – vsi prebivalci občine.

ostale enote – upoštevan izračun iz: Pravilnik o minimalnih pogojih. (3,7 enot/1.000 preb.)

2.4 Področje osrednje knjižnice

Osrednja knjižnica pokriva območje Občine Škofja Loka, hkrati pa je tudi vir gradiva in informacij za ostale manjše organizacijske enote. To so krajevne knjižnice v treh manjših občinah. Knjižnično mrežo sestavlja šest organizacijskih enot in eno postajališče premične zbirke. Širok izbor knjižnega in neknjižnega gradiva temelji na postavki, da zadovolji različne okuse, zahtevnost branja, jezike in interese vseh uporabnikov različnih starostnih skupin.

Potrebno je omeniti dnevne migracije prebivalstva, ki vsakodnevno prihaja v občino Škofja Loka. Tu gre predvsem za srednješolce, ki obiskujejo Gimnazijo Škofja Loka in Šolski center Škofja Loka. Dijaki za svoje izobraževanje vedno lahko uporabijo osrednjo knjižnico, ki ima številne naslove strokovnega gradiva, ki jih za krajevne knjižnice ne nabavljamo. Knjižnica podpira izobraževalni program tudi z nakupom leposlovja, ki ga morajo učenci in dijaki prebrati

za obvezna branja. Pri nakupu upoštevamo tudi sezname za bralne značke v tujih jezikih (Epi bralna značka). Del odrasle populacije pa se dnevno vozi na delo v Škofjo Loko (večja podjetja: Filc, LTH Casting, Knauf Insulation, Domel, Šibo G, Difa, EGP ...) ali naprej v večja mesta. Ti uporabniki se lažje poslužijo možnosti izposoje gradiva v Škofji Loki, saj so bolj mobilni.

2.5 Področje krajevnih knjižnic

Interesi in potrebe uporabnikov krajevnih knjižnic se nekoliko razlikujejo od potreb uporabnikov osrednje enote in temu je prilagojena tudi nabavna politika. Vsaka krajevna knjižnica služi potrebam svoje okolice in zadovoljuje potrebe uporabnikov z različnimi priročniki in leposlovjem. Pri leposlovju knjižnica skrbi, da krajevne knjižnice svoje zbirke širijo s kvalitetnim gradivom in različnimi zvrstmi. Knjižnične zbirke teh enot se gradijo v skladu z zakonodajo, finančnimi zmožnostmi in zahtevami ter potrebami okolij, ki jim služijo. Njihovi uporabniki lahko dostopajo do zahtevnejšega gradiva v osrednji knjižnici. Na podlagi analize uporabnikov imamo v krajevnih knjižnicah zelo velik odstotek aktivnih članov med mladimi do 15 leta in upokojenci. To je del prebivalstva, ki je slabše mobilno in se redkeje odpravi v osrednjo knjižnico. Zato pri nabavi upoštevamo tudi ta kriterij. Krajevne knjižnice imajo tudi domoznansko zbirko gradiva, ki je vezana na njihovo območje. Zanj skrbijo za to usposobljeni strokovni delavci.

3. BISTVO IZBORA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA

V skladu s svojim poslanstvom mora knjižnica uporabnikom zagotavljati dostop do vseh vrst informacij in gradiva, čeprav je lahko vsebina gradiva sporna, neortodoksna ali nesprejemljiva za ostale. Knjižnično gradivo uporabnikom omogoča, da se s pomočjo pridobljenih informacij lažje odločajo in delujejo v svojem okolju. Sama zbirka se mora nujno prilagajati nenehnim spremembam okolja, v katerem deluje. Upravljanje zbirke je odvisno od sprememb na trgu ter potreb in zahtev uporabnikov knjižnice. Oblikovanje zbirke je zahteven in dolgoročen proces, ki se izvaja v skladu z zakonskimi določili, strokovnimi priporočili in finančnimi omejitvami. Zato se bo nabavna politika periodično evalvirala in dopolnjevala, da bo zbirka ustrezala potrebam skupnosti.

3.1 Raznolikost zbirke

Knjižnično gradivo je izbrano za posameznika, skupine in organizacije. Nudi jim pomoč pri reševanju vsakodnevnih problemov in povečuje kvaliteto življenja vsem članom skupnosti. Finančni okviri, prostorske omejitve in lokalne potrebe knjižnico omejujejo pri nabavi gradiva. Knjižnica naj bi vsako leto dopolnila knjižnično zbirko z letnim prirastom vsaj 250 enot knjig na 1000 prebivalcev, medtem ko se prirast neknižnega gradiva prilagaja aktualnosti tovrstnega gradiva in ponudbi na trgu. Osrednja knjižnica naj bi imela vsaj 100 tekočih naslovov informativnega periodičnega tiska. Glede sestave gradiva je priporočeno razmerje do 50% naslovov leposlovnega gradiva, z velikostjo knjižnice pa se praviloma večja delež strokovnega gradiva. V celotni zbirki naj bi bilo 30% naslovov za mladino (Strokovna priporočila in standardi

za splošne knjižnice, 2018-2028). Vsi prebivalci lokalne skupnosti lahko preko interneta pregledujejo zalogo knjižnice s pomočjo vzajemnega bibliografskega sistema COBISSPlus.

3.2 Kriteriji izbora

Vse kupljeno gradivo, pa tudi darovi, morajo ustrezati določenim pogojem in kriterijem. Gradivo je lahko uvrščeno v knjižnično zbirko, ne glede na to ali zadovoljuje vse spodaj naštete kriterije in standarde. Pri izboru knjižničnega gradiva upoštevamo sledeče kriterije:

- uveljavljenost avtorja, urednika, založnika, ilustratorja, režiserja, producenta,
- zanesljivost in točnost informacij v gradivu,
- aktualnost informacij, ki jih prinaša gradivo,
- globino zastopanosti posameznega področja,
- primernost glede na starostno stopnjo, oz. za katero skupino uporabnikov je gradivo primerno,
- estetska vrednost,
- oblika formata in možnost uporabe,
- trajna vrednost ali le začasna pomembnost gradiva,
- jezik, v katerem je gradivo napisano, razumljivost, čitljivost (kvaliteta prevoda),
- ali je gradivo pomembno za lokalno skupnost oziroma ima domoznanski značaj,
- cena in možnost dostopa na trgu,
- možnost kroženja znotraj obstoječega knjižničnega sistema,
- odnos do obstoječega gradiva v knjižnični zbirki,
- povpraševanje uporabnikov po določenem gradivu,
- je izid gradiva finančno podprla Javne agencija za knjigo RS (JAK) ali Javna agencija za raziskovalno dejavnost (ARRS) ali pa je izšlo s pomočjo katerega izmed ministrstev RS,
- gradivo kupljeno iz sredstev Ministrstva za kulturo RS ne sm biti ustvarjeno in/ali prevedeno izključno z umetno inteligenco brez človeškega strokovnega pregleda.

4. KNIŽNIČNA ZBIRKA

4.1 Knjižnična zbirka za odrasle

Za odrasle kupujemo raznovrstno gradivo, ki bi zadovoljilo potrebe po izobraževanju in kvalitetnem preživljanju prostega časa. Veliko vlogo igra aktualnost gradiva in povpraševanje uporabnikov po določenem gradivu. Zaradi nezadostnega financiranja pa ne dosegamo predvidenega letnega prirasta. Ob omejenih sredstvih ima prednost pri nakupu gradivo v slovenskem jeziku. Neknjižnega gradiva (CD-ji, DVD-ji ...) je na slovenskem trgu vsako leto manj, zato je tudi število nakupa tovrstnega gradiva zelo skromno in nikakor ne dosegamo standardov. Osrednja knjižnica se že vrsto let srečuje s hudo prostorsko stisko in tovrstnega gradiva niti ne moremo ustrezno ponuditi svojim uporabnikom. Zaradi vse manjše izposoje se veča tudi število odpisa tega gradiva.

4.1.1 Leposlovje

Knjižnična zbirka vsebuje širok obseg domačih, tujih in klasičnih leposlovnih del in zajema vse zvrsti. Knjižnica se trudi, da nakup vsebuje leposlovna dela, ki so zanimiva za lokalno skupnost in zadovoljujejo različne interese in bralno zahtevnost uporabnikov. Knjižnica naj bi imela v vseh svojih organizacijskih enotah vsaj 15% naslovov publikacij v javnem interesu. (knjige subvencionirane s strani JAK in ARRS). Ta kriterij poskušamo pri nakupu leposlovja upoštevati. S tem želimo spodbujati izvirno slovensko ustvarjalnost in gradivo z zahtevnejšimi vsebinami.

4.1.2 Strokovno in poljudno gradivo

Pri nakupu strokovnega gradiva, knjižnica pazi, da gradivo vsebuje vsaj osnovno znanje predmetnega področja, ki ga opisuje. Strokovno gradivo naj bi zadostilo naslednjim kriterijem:

- se nanaša na določeno tematsko oziroma predmetno področje,
- predstavlja različne poglede na določeno tematsko področje,
- vsebuje uporabne informacije,
- spodbuja vseživljenjsko učenje,
- povečuje znanje uporabnikov o lokalni skupnosti, pokrajini, državi in svetu,
- podpira podjetniški, kulturni, razvedrilni in splošni interes skupnosti,
- povečuje intelektualno, estetsko, kreativno in duhovno plat uporabnikov,
- pomaga učencem, dijakom in študentom pri šolanju.

Knjižnica ni zavezana k nakupu vseh učbenikov, ki podpirajo šolski učni načrt, saj so za to pristojne druge knjižnice. Kljub temu mnogi učbeniki postanejo del knjižnične zbirke, saj jedrnato in preprosto predstavijo tematiko nekega področja. Knjižnica omogoča tudi dostop do uradnih dokumentov, ki so pomembni za posameznika in lokalno skupnost. To so dokumenti, ki jih izdajajo upravni organi na državni in lokalni ravni in so povezani z izvajanjem njihovih upravnih funkcij.

4.2 Zbirka oddelka za otroke in mladino

Knjižnica se trudi, da bi mladi bralci pridobili vseživljenjsko bralno navado. Gradivo mora zadovoljiti informacijsko, izobraževalno, kulturno in razvedrilno potrebo otrok in mladostnikov. Gradivo za otroke je na različnih medijih. Zbirka vsebuje tudi gradivo, ki je v praksi bolj uporabno za odrasle, a se nanaša na otroke in mladostnike. V zbirko vključujemo gradivo, ki podpira predšolski in šolski učni načrt in nudi pomoč pri proučevanju otroške literature. Pri nabavi leposlovja za otroke in mladino dajemo prednost izvirnim slovenskim delom in naslovom, katerih izdajo je podprla JAK. Zbirka naj bi obsegala 30 % celotne knjižnične zbirke.

4.3 E-viri

Med e-vire uvrščamo različne podatkovne zbirke: e-knjige, e-serijske publikacije, baze podatkov, zvočne knjige, e-videe itd. Običajno nakupujemo licence za dostop do e-virov za določeno obdobje. Knjižnica lahko kupi e-vir tudi v trajno last in z nakupom postane lastnik

vsebine. Do e-virov lahko uporabniki dostopajo tako, da jih pregledujejo na spletnem naslovu, ali pa si jih izposodijo in naložijo na bralno ali kakšno drugo mobilno napravo. Omogočamo predvsem izposojajo e-knjig, zvočnih knjig in e-vidoe. Knjižnica omogoča dostop do slovenskih e-knjig (Cobiss Ela) in zvočnih knjig (Audibook). Uporabniki si lahko preko portala BSF-Baza slovenskih filmov izposojajo tudi filme, dokumentarne filme in risanke.

Knjižnica omogoča tudi dostop do različnih podatkovnih zbirk (dLib, Kamra, Obrazi slovenskih pokrajin, Dobre knjige ...). Nekatere nabavlja skupaj z ostalimi gorenjskimi splošnimi knjižnicami ali pa je dostop omogočen preko Združenja splošnih knjižnic. Preko oddaljenega dostopa omogočamo vpogled v bazo EBSCOhost (zbirka polnih vsebin člankov) in PressReader (e-časniki in revije iz celega sveta). Nudimo tudi dostop do spletnih izdaj nekaterih slovenskih dnevnikov in časnikov, a to je možno samo v prostorih knjižnice. E-viri dostopni na daljavo so izjemno uporabni v primeru zaprtja knjižnice zaradi nepredvidenih dogodkov ali okoliščin.

4.4 Zvočni in video posnetki na CD-jih in DVD-jih

Knjižnica ima CD zbirko (avdio posnetki). Pri avdio posnetkih imajo prednost dela klasičnih mojstrov, sodobnih skladateljev, filmska glasba in popularna glasba različnih zvrsti. Poudarek dajemo tudi ljudski in etnični glasbi in izvajalcem, ki prihajajo iz domačega okolja. V zbirko vključujemo tudi zvočne knjige, ki vsebujejo brana leposlovna dela. To gradivo je namenjeno uporabnikom s posebnimi potrebami. Zbirka za otroke vsebuje pravljice in otroške pesmice ter zvočne knjige. Standardov za tovrstno gradivo ne dosegamo, saj na trgu tega gradiva ni več. Tudi izposoja tega gradiva upada, ker uporabniki doma nimajo več naprav za poslušanje (CD predvajalniki ...).

Knjižnica nabavlja tudi DVD-je z namenom, da zadovolji izobraževalne potrebe uporabnikov, pa tudi njihovo potrebo po zabavi in oddihu. Knjižnica daje prednost otroškim DVD-jem, ki so sinhronizirani v slovenski jezik, dokumentarnim filmom, klasičnim filmom in filmom z izobraževalno vsebino. Prednost imajo filmi evropske produkcije. V zbirko se vključujejo predvsem filmi nagrajeni z oskarji in filmi, ki so prejeli nagrade na filmskih festivalih. Ponudba tovrstnega gradiva v Sloveniji je v zadnjih petih letih močno upadla. Uporabniki doma uporabljajo pretočne vsebine na portalih kot so npr. Netflix, HBO ..., zato si tega gradiva več ne izposojajo.

4.5 Zemljevidi in ostalo kartografsko gradivo

Knjižnična zbirka zemljevidov vsebuje zemljevide različnih držav, pokrajin, mest in zemljevide cest. Tovrstno gradivo redko izide, zelo redka pa je tudi izposoja tega gradiva. Posebno pozornost namenja knjižnica zemljevidom lokalnega področja (načrti mesta, pohodnih in kolesarskih poti ...).

4.6 Gradivo v tujih jezikih

Knjižnica nabavlja gradivo v tujih jezikih z namenom, da zadovolji potrebe uporabnikov po izobraževanju in razvedrilu. Gre za gradivo v jezikih, ki jih uporabljajo naši uporabniki in za katere je izkazan interes za izposojajo. Za nakup strokovnih knjig v tujem jeziku se knjižnica odloči le takrat, ko gre za temeljno delo določenega tematskega področja in še ni prevedeno v slovenski jezik. Zbirka se dopolnjuje z gradivom, ki spodbuja učenje drugega jezika. Gre za slovnice, slovarje in jezikovne tečaje, ki uporabnike učijo tujega jezika. Knjižnica nabavlja tudi aktualno leposlovje v angleškem jeziku in gradivo za bralne značke v osnovni in srednjih šolah. Prednost pri nakupu ima gradivo v angleškem jeziku, sledi mu gradivo v španskem, italijanskem, nemškem in francoskem jeziku. Zaradi omejenih finančnih sredstev je nakup tega gradiva majhen.

4.7 Serijske publikacije

Knjižnica nabavlja različne vrste serijskih publikacij. Nekatere od njih prinašajo tekoče, splošne informacije in s tem služijo razvedrilni potrebi uporabnikov. Druge govorijo o posameznih predmetnih področjih in služijo za izobraževalne in raziskovalne potrebe uporabnikov, tretje pa samo informirajo. V zbirko so vključeni dnevnik, časopisi, časniki, revije, letne publikacije in integrirni viri, katerih nova vsebina vselej nadomesti staro. Določene serijske publikacije so v tujih jezikih, nekatere tudi v elektronski obliki. Zbirko dopolnjujejo serijske publikacije, ki izhajajo na lokalnem področju. Spremljamo nove naslove na trgu in jih po potrebi uvrstimo v našo zbirko. Na izbor naslovov vpliva tudi povpraševanje uporabnikov. V osrednji knjižnici dosegamo standard 100 naslovov tekoče naročenih serijskih publikacij, v krajevnih knjižnicah pa skušamo zagotoviti vsaj 30 naslovov teh publikacij.

4.8 Domoznanska zbirka

Knjižnica posveča veliko pozornost gradivu, ki govori o lokalnem okolju v sedanosti in preteklosti. Knjižnica zbira vse vrste gradiva, ki opisuje zgodovino kraja, njegov kulturni razvoj in etnološko dediščino. Zbirko sestavlja knjižno in neknjižno gradivo. Knjižno gradivo je sestavljeno iz zgodovinskih in opisnih del o domačem kraju in njegovih prebivalcih. Zbirko dopolnjujemo z deli avtorjev in ilustratorjev iz domačega okolja. Med gradivom so tudi tekoče serijske publikacije, ki izhajajo na lokalnem področju ali pa so izhajale v preteklosti. Knjižnica zbira vse neknjižno gradivo, ki je kakorkoli povezano z lokalno skupnostjo ali njenimi ustvarjalci.

Domoznanske zbirke ustvarjamo tudi v enotah krajevnih knjižnic, pri katerih je gradivo omejeno na njihovo lokalno okolje. Pri izboru in predstavitvi tega gradiva je knjižnica zavezana strokovnim standardom in normativom za to področje dela, za kar skrbijo strokovno usposobljeni zaposleni delavci.

4.9 Priročna zbirka

Knjižnica ustvarja svojo priročno oziroma referenčno zbirko. Njen namen je predvsem informativne narave. Omogoča dostop do raznovrstnih informacij ali pa nudi vsestranski pregled neke teme. V prvi vrsti gre za enciklopedije, bibliografije, indekse, slovarje, kataloge, anale, statistične letopise, atlase, almanaha ... Gre za gradivo, ki vsebuje specifične teme ali informacije, ki niso primerne za branje v celoti in zato niso namenjene izposoji na dom. Med to gradivo spadajo tudi zelo stare in redke knjige, ki imajo določeno vrednost zaradi svoje starosti ali redkosti. V zbirko se vključuje tudi faksimile določenih del (Biblija, razni rokopisi ...). V zbirko uvrščamo tudi nekatere publikacije, ki izstopajo po svoji vrednosti, a imajo širši družbeni pomen.

5. UPRAVLJANJE ZBIRKE

5.1 Vrednotenje zbirke

Knjižnično osebje mora stalno ocenjevati knjižnično zbirko in zagotavljati, da je uporabna in primerna za lokalno skupnost. Vrednotenje zbirke je močno odvisno od sposobnosti zaposlenih, da pravilno ocenijo potrebe skupnosti. Vrednotenje se izvaja na osnovi naslednjih kazalcev:

- obrat gradiva,
- število transakcij,
- količine gradiva,
- kvalitete gradiva,
- aktualnost gradiva,
- fizično stanje gradiva.

5.2 Odpis gradiva

Gradivo, ki ne ustreza več kriterijem za zbirko, se izloči in odpiše v skladu z dokumentom Navodila za izločanje in odpis knjižničnega gradiva v KIT Škofja Loka, 2018. Z odpisanim gradivom se ravna v skladu z Navodili za izločanje in odpis knjižničnega gradiva, NUK, 2024. Zadnji izvod v knjižnici se vrednoti na podlagi vrednosti za lokalno skupnost in upošteva naslednje kriterije:

- lokalni interes,
- uveljavljenost avtorja, ilustratorja, režiserja ali založnika,
- unikatnost informacij za raziskovalne namene.

5.3 Darovi

Knjižnica sprejema tudi darove. Ti morajo biti v dobrem stanju. Darovi, ki zadovoljijo kriterije (so enaki kot pri nakupu), knjižnica uvrsti v svojo knjižnično zbirko. Za prevzem darov veljajo naslednji pogoji:

- edini lastnik darovanega gradiva je knjižnica,
- knjižnica zadnja odloča o uporabi darov,

- knjižnica ima izključno pravico, da odloči o pogojih uporabe in dostopnosti darov za uporabnike.

5.4 Zamenjava in vezava gradiva

Zamenjava odpisanega gradiva z novim (enakim) ni avtomatična. Odvisna je od:

- dostopnosti in cene na trgu,
- popularnosti gradiva,
- ima gradivo še aktualno vsebino,
- pomembnosti za tematsko področje, ki ga opisuje.

Enaki kriteriji se uporabljajo tudi pri vezavi gradiva, kjer pa cena vezave ne sme presegati vrednosti nove knjige.

5.5 Odgovornost za izbor gradiva

Pri izboru gradiva, odgovornost prevzameta direktor in zaposleni v oddelku nabave. Nabavna služba mora spremljati novosti in celotno ponudbo knjižnega in neknjižnega gradiva na domačem trgu. Pri nakupu gradiva se upoštevajo predlogi sodelavcev in uporabnikov knjižnice, ki lahko na spletni strani izpolnijo tudi obrazec za predlog nakupa.

5.6 Pregledovanje dokumenta o nabavni politiki

Dokument o nabavi politiki se bo posodabljal in dopolnjeval v skladu z zahtevami časa in okoliščinami značilnimi za lokalno skupnost. Zato mora knjižnica pogosto analizirati potrebe in pričakovanja celotne skupnosti. Nabavna politika se bo spremljala in prilagajala potrebam okolja.